

UCHWAŁA NR
RADY GMINY WEJHEROWO

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wejherowo na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436), w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wejherowo na lata 2026-2028, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wejherowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady

Edmund Bianga

**Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Wejherowo na lata 2026-2028**

CZĘŚĆ I.

DIAGNOZA WSTĘPNA PROBLEMU

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2028 zwany dalej Programem określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki alkoholizmu i narkomanii oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, używania środków psychoaktywnych, a także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

2. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej;
- 4) wspomaganie działalności instytucji służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

3. Program jest skierowany do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych z problemem uzależnień bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia. Inicjatywy realizowane w ramach Programu skierowane są do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych uwikłanych w problemy wynikające z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych.

4. Alkoholizm oraz problemy alkoholowe stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Do głównych problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu można zaliczyć szkody zdrowotne i rozwojowe u młodzieży i dorosłych. Dysfunkcję rodzin z problemem alkoholowym w tym zjawisko przemocy, problemy prawne, problemy w miejscu pracy czy szkody ekonomiczne wynikające z nadużywania alkoholu. W ostatnich latach obserwowalny jest wzrost zagrożeń związanych z alkoholem, do których przyczynia się jego powszechna dostępność. Wraz ze zmianami cywilizacyjnymi zmienia się także kultura jego spożycia. Uzależnienie od alkoholu członka rodziny wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne oraz materialne. Dotkliwą konsekwencją życia z osobą uzależnioną może być współuzależnienie określane jako szkodliwy sposób przystosowania się utrudniający funkcjonowanie i znacząco ograniczający realistyczną ocenę sytuacji, a tym samym możliwość rozwiązania problemów osobistych, jak i całej rodziny. Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci, które wychowują się w rodzinie z problemem alkoholowym. Mają one trudności w przystosowaniu się do środowiska, w którym żyją. W rodzinie dysfunkcyjnej brakuje prawidłowych wzorców, norm i systemów wartości.

5. Jak wynika ze zrealizowanej przez Małopolskie Centrum Profilaktyki diagnozy problemu uzależnień w Gminie Wejherowo inicjacja alkoholowa występuje już poniżej 12 roku życia. Dlatego tak ważne jest, aby prowadzić edukację na pierwszym poziomie, czyli w szkołach oraz upowszechniać programy rekomendowane. Należy mieć na uwadze, że nadużywanie alkoholu przez jednego członka rodziny wpływa destabilizująco na funkcjonowanie rodziny jako systemu. Spożywanie alkoholu przez osoby starsze niesie ze sobą o wiele większe ryzyko szkód zdrowotnych niż w przypadku osób młodych. Spożywanie alkoholu może nasilić istniejące problemy zdrowotne i psychologiczne, a jednocześnie powodować dodatkowe zaburzenia zdrowia, stres i obciążenia. Ponadto nadużywanie alkoholu jest istotnym czynnikiem ryzyka występowania przemocy domowej.

6. W dalszym ciągu trudnymi do identyfikacji są uzależnienia behawioralne. Jednak dotyczą one znacznie większej grupy społecznej niż mogłoby się wydawać. Uzależnienia behawioralne są szeroko pojętym uzależnieniem od zachowań lub czynności takich jak gry komputerowe, internet, zakupy, czy hazard. W diagnozie badano uzależnienie od gier hazardowych, internetu, smartfonów, z której wyniki badań przeprowadzonych w szkołach podstawowych wskazują, że dzieci z terenu Gminy spędzają od 4 do 6 godzin dziennie przed komputerem, grając w gry, korzystają ze smartfonów i przyznają, że trudno byłoby im poradzić sobie bez dostępu do internetu. Integralną częścią Programu stało się prowadzenie edukacji oraz rozpowszechnianie informacji o uzależnieniach behawioralnych, a co za tym idzie przeciwdziałanie cyberprzemocy. Należy pamiętać, że wzorzec stosowanych przez dzieci i młodzież używek zmienia się bardzo dynamicznie, warto zatem w działaniach profilaktycznych uwzględnić także ryzyko stosowania środków, które obecnie są mniej powszechne. Promowanie postaw prozdrowotnych i trzeźwości jest niezwykle istotne szczególnie wśród dzieci z rodzin w kryzysie. Rodzina przeżywająca trudności, będąca obciążona wieloma problemami nie będzie wystarczającym czynnikiem chroniącym dziecko przed ryzykownymi sytuacjami, w tym również przed sięganiem po substancje psychoaktywne. Dodatkowo stosowanie substancji psychoaktywnych przez członka rodziny zwiększa ryzyko sięgania po używki przez młodego człowieka.

7. Nadużywanie alkoholu, jak i uzależnienie od jego spożywania lub stosowania innych środków psychoaktywnych implikuje szereg szkód dla jednostki, jak i osób żyjących w jego otoczeniu. Wszelkie działania redukujące szkody i zapobiegające powstaniu i mnożeniu się problemów związanych z nadużywaniem środków stanowią niezbędną aktywność dla przywrócenia równowagi zdrowotnej wszystkim osobom uwikłanych w uzależnienie oraz umożliwienie im powrotu do prawidłowego pełnienia ról społecznych: rodzica, pracownika, partnera, kolegi, ucznia, czy obywatela.

8. Realizacja poprzedniego Programu oraz działania podjęte w ramach pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, że w dalszym ciągu należy zwiększać dostępność do porad i konsultacji dla osób uzależnionych, a także członków ich rodzin. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat, w ramach współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki pomoc uzyskało odpowiednio w roku 2023 152 osoby, natomiast w 2024 roku, były to 144 osoby. Wszystkie działania pomocowe kierowane do osób uwikłanych w problem uzależnienia są ze sobą ściśle związane. W ciągu kilku lat widać, że te wspólne działania przynoszą zamierzony efekt. Nieznacznie zmniejszyła się liczba osób objętych pomocą Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednak różnica zależy od oferty kierowanej do danej grupy osób. Działania pomocowe są kontynuowane również poprzez udzielanie informacji oraz przyjmowanie zgłoszeń osób uzależnionych, przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia, czy kierowania do stacjonarnych ośrodków terapii uzależnień.

9. Działania edukacyjne i informacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień zostały w poprzednich latach skierowane do dzieci w Placówkach Wsparcia Dziennego, w szczególności skierowane do uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Wejherowo. Różnica w ilości uczestników objętych wsparciem uzależniona jest od różnorodności podejmowanych działań bądź kierowaniem tych działań do poszczególnych grup wiekowych.

10. Program jest szeregiem działań wynikających z obowiązków ustawowych, a także realizacją celów wyznaczonych w Narodowym Programie Zdrowia, aktualnie posiadanych zasobów finansowych, a także możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne i osobowe oraz niezbędne zaangażowanie ze strony podmiotów zewnętrznych. Zakłada się prowadzenie wspólnych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień dzieci i młodzieży od internetu, gier komputerowych i smartfonów, a także zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej.

11. Nadużywanie alkoholu lub odurzanie się, używanie substancji psychoaktywnych współwystępuje z zachowaniami agresywnymi i przestępczymi. Inicjowane programem działania przebiegać będą w ścisłej współpracy różnych podmiotów począwszy od placówek oświatowo-wychowawczych, poprzez pomoc społeczną, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, aż do organizacji pozarządowych, które przez swoje doświadczenie i zaangażowanie stanowią integralną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

CZĘŚĆ II.

ADRESACI PROGRAMU

Działania podejmowane w Programie adresowane są do:

- 1) Całej społeczności Gminy Wejherowo, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych;
- 2) Jednostek i grup zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego;
- 3) Jednostek lub grup wysokiego ryzyka demonstrujących wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujących na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych;
- 4) Osób i instytucji działających w obszarze szeroko pojętej profilaktyki uzależnień i leczenia odwykowego, których zakres działania obejmuje Gminę Wejherowo.

CZĘŚĆ III.

CEL GŁÓWNY

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

CZĘŚĆ IV.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Monitorowanie i ocena stanu zdrowia społeczeństwa. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, internetu, telefonów, hazardu itp.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych i przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
5. Organizowanie i finansowanie działalności Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi.

CZĘŚĆ V.

ZADANIA PROGRAMU

CELE	ZADANIA
Cel I	1. Monitorowanie stanu zdrowia społeczeństwa lokalnego. Przeprowadzanie badań i diagnoz.
	2. Wspieranie placówek leczenia uzależnień.
	3. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników leczenia odwykowego.

	4.Dofinansowanie superwizji pracowników placówek leczenia uzależnień.
	5.Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów placówek.
	6.Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
Cel II	1.Organizowanie pracy terapeutycznej i psychologicznej dla rodzin, osób współuzależnionych i DDA.
	2.Pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnień, wychowujących się w niesprzyjających warunkach.
	3.Organizowanie i finansowanie spotkań i zajęć w celu podniesienia kompetencji wychowawczych rodziców.
	4.Doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
	5.Tworzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
	6.Prowadzenie edukacji społecznej, w tym tworzenie i udostępnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
	7.Prowadzenie działań zmierzających do redukcji szkód, rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej.
Cel III	1.Prowadzenie i współfinansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych.
	2.Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.
	3.Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
	4.Prowadzenie edukacji społecznej, w tym zakup, tworzenie i udostępnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
	5.Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i w miejscach publicznych.
	6.Podejmowanie działań przeciwdziałających uzależnieniom behawioralnym skierowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
Cel IV	1.Wspomaganie działalności instytucji służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
	2.Współpraca z organizacjami na rzecz promocji zdrowego stylu życia.
Cel V	1.Podejmowanie działań zgodnie z kompetencjami zespołu do spraw leczenia.
	2.Podejmowanie działań zgodnie z kompetencjami zespołu do spraw kontroli.
	3.Finansowanie pracy oraz działań podjętych przez GKRPA.

CZĘŚĆ VI.

FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki na realizację Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml.

2. Fundusze na realizację Programu mogą pochodzić również ze źródeł zewnętrznych, w tym w szczególności z:

- 1) środki z budżetu Samorządu Województwa;
- 2) środki z Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- 3) Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

3. Merytoryczną podstawą decyzji finansowania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są założenia określone w niniejszym Programie na lata 2026-2028 dla Gminy Wejherowo.

4. Za podejmowanie czynności, które mają na celu inicjowanie i realizowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, osoby wchodzące w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne w wysokości 35 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, liczonego za rok 2022.

5. Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wypłacane będzie na podstawie powołania oraz przedkładanych list obecności z posiedzeń Komisji.

6. Środki na realizację programu przeznacza się również na wynagrodzenia osób realizujących działania przewidzianych w Programie.

CZĘŚĆ VII.

MONITOROWANIE PROGRAMU

1. Monitorowanie Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, które przekazywane będą Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wejherowie.

2. Po przeanalizowaniu danych oraz wypracowaniu wniosków do realizacji przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek do 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy przedłoży Radzie Gminy Wejherowo raport z realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminy obowiązek realizacji zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Realizacja działań jest prowadzona na podstawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wejherowo na lata 2026-2028, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki alkoholizmu i narkomanii oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, używania środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Program jest skierowany do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych z problemem uzależnień bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w
Wejherowie

Karolina Dębkowska